

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันคนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤติค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเป็นผลกระทบมาจากการเลือนไหลทางวัฒนธรรมจากต่างชาติเข้าสู่ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนยังขาดทักษะในด้านการคิด วิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ไม่สามารถคัดกรอง และเลือกรับวัฒนธรรมที่ดี ปัจจุบันเว็บไซต์ลามกในประเทศไทยขยายตัวสูงขึ้น นอกจากนี้สื่อสารมวลชนอื่น ๆ ทั้งที่สื่อโทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวนมากขาดความเข้มงวดทางจรรยาบรรณในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเชิงลบ ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมและพฤติกรรมที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยมมากขึ้น ขาดจิตสำนึกสาธารณะ ให้ความสำคัญกับส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ทำให้คุณธรรมและจริยธรรมของคนไทยลดลง นำไปสู่ปัญหาทางสังคมต่าง ๆ อาทิ ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาขาดความสัมพันธ์ภายในครอบครัว รวมทั้งปัญหายาเสพติดและอาชญากรรมอื่น ๆ (ฝ่ายวิชาการ บริษัทสกายบุ๊กส์. 2549 : 59-60)

สังคมโลกปัจจุบันมีความรู้ความเข้าใจและวิทยาการต่าง ๆ อย่างมากมาย ความเจริญทางเทคโนโลยีที่มีอยู่ก่อให้เกิดความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตเพิ่มขึ้น จนหลายครั้งความสะดวกสบายเหล่านี้กลายเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาสังคม สมาชิกในสังคมเกิดความหลงลืมละเลยที่จะพัฒนาคุณธรรมหรือคุณงามความดีที่มีอยู่ในตนเอง ให้ทัดเทียมเท่าทันความรู้ด้านทางวิทยาการที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่คุณธรรมนั้นจะช่วยให้การใช้ความรู้ด้านของวิทยาการเหล่านี้เป็นไปในครรลองที่เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคมต่าง ๆ ดังที่ประจักษ์กันอยู่ทั่วไป ซึ่งในปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ คงปฏิเสธมิได้ว่าสังคมไทยซึ่งได้รับการไหลบ่าเข้ามาของกระแสค่านิยมตะวันตกก็ประสบปัญหาสังคมในข้างต้นด้วยเช่นกัน ข่าวคราวในสื่อต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการนำความรู้ด้านทางวิทยาการไปใช้ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสมนั้นปรากฏอยู่โดยทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นการประทุษร้ายบุคคลแปลกหน้าจนถึงแก่ชีวิตของเยาวชนไทยเพียงเพื่อเลียนแบบพฤติกรรมที่พบเห็นในเกมสโคมพิวเตอร์ที่ตนชื่นชอบ หรือการล้วงละเมิดทางเพศของเยาวชน แล้วทำการบันทึกภาพผ่านโทรศัพท์มือถือเพื่อให้เหยื่อของการล้วงละเมิดอับอายและจำยอมต้องย้อนกลับมาให้ตนเองล้วงละเมิดอีกในภายหลัง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551 : 3)

สถานการณ์และสภาพบ้านเมืองของประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นหลักฐานที่ประจักษ์โดยทั่วกันแล้วว่า การที่ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และความเจริญทางด้านวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญและพัฒนานั้นก็มีได้เป็นไปอย่างยั่งยืน นอกจากนั้น การพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางเศรษฐกิจและ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ยังได้ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนในประเทศจำนวนมาก ผลของความเจริญทางด้านวัตถุที่ขาดการพัฒนาทางด้านจิตใจ เป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินปัญหาการทุจริตฉ้อราษฎร์บังหลวง ปัญหาแหล่งอบายมุข แหล่งเร่ร่อนมั่วสุม โสเภณีเด็ก การใช้แรงงานและละเมิดสิทธิเด็ก ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม มลภาวะ ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุ รวมทั้งปัญหาสุขภาพ ทั้งทางกายและทางจิต เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจทั้งสิ้น ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมของสังคม ซึ่งเรียกว่า “เป็นภาวะจิตทรามในอารยธรรมแผนใหม่” ภาวะเหล่านี้ได้ค่อย ๆ ก่อตัวและเพิ่มความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ยิ่งเมื่อมาประจวบกับภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตกด้วยแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ก็ยิ่งทวีความรุนแรงจนถึงขั้นวิกฤติ ในภาวะเช่นนี้ คนไทยทั้งหลายจึงควรจะมาช่วยกันแสวงหาแนวทางแก้ปัญหา และช่วยกันแก้ปัญหาอย่างจริงจังเพื่อความสงบสุขของชีวิตและการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป (ชลฤดี แยมจินดา. 2550 : 1)

ในส่วนของสังคมไทยนั้น ก็เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสังคมตะวันตก การพัฒนาคุณธรรมได้รับการหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นการของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังปรากฏในความพยายามของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐและเอกชนที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างในสิ่งนี้ อาทิเช่น “โครงการคุณธรรมนำไทย” ที่ให้ความสำคัญในการกล่อมเกล่าปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เยาวชนไทย หรือ “แนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยให้ทุกคนมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง การรู้จักเห็นใจผู้อื่นและการมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม” มาเป็นหนึ่งในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนได้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551 : 5)

ดังนั้น การที่จะมีการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนาบุคลิกภาพตามแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้นั้น ครูเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะเป็นผู้กำหนดบทบาทของกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจึงควรมีจิตสำนึกที่ดี มีจิตวิญญาณของความเป็นครู แสวงหากลยุทธ์ ยุทธวิธีที่ดีในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเท่าทันกระแสสังคมโลก มาประยุกต์ใช้กับลูกศิษย์ของตน ทั้งในด้านการเรียนรู้ และเป็นผู้มีวินัยในตนเอง ซึ่งการมีวินัยของนักเรียนถือได้ว่าเป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมในสังคม และการอยู่ร่วมกันของกลุ่ม การปลูกฝังวินัย จะทำให้บุคคลยอมรับกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด วินัยยังเป็นวัฒนธรรมของสังคมซึ่งจะทำให้เด็กนักเรียนรู้พฤติกรรมที่สังคมยอมรับ ทำให้เด็กพัฒนาตนเองสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สามารถควบคุมตนเองได้ ด้วยเหตุนี้การปลูกฝังและการเสริมสร้างวินัยแก่คนในชาติเพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองแก่บ้านเมืองนั้น ควรเริ่มต้นที่เยาวชน โดยให้ประพฤติและฝึกจนเป็นนิสัย เพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัยในอนาคต (กรมวิชาการ. 2543 : 4)

โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนโดยตรง และจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 8) ซึ่งมีหลักการว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” คือการเป็น “ดี เก่ง และมีความสุข” ดังนั้นโรงเรียนนอกจากจะมีภารกิจหลักคือ การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามความมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วยังมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการดูแลป้องกันและควบคุมแก้ไข พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำคัญของนักเรียน การปลูกฝังแนวทางปฏิบัติให้นักเรียนมีการปรับตัวที่ดีจึงจะทำให้สามารถลดปัญหาพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ และวินัยในโรงเรียน ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน เพื่อให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข การเสริมสร้างวินัยในตนเองให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ครู อาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับควรต้องดำเนินการให้สอดคล้องกันอย่างจริงจัง เพื่อให้บังเกิดผลอย่างแท้จริงและ เป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนเป็นอย่างดี จึงได้กำหนดเรื่องหรือหัวข้อความมีวินัยในตนเองไว้ การจัดการศึกษาให้นักเรียนในกลุ่มสาระ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง ดังนั้น แนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาคนอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศไทย คือ การพัฒนาวินัย ซึ่งเป็นคุณธรรมหนึ่ง ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตคนเรา และมีความจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 40-45)

วินัยในโรงเรียนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักเรียนเพราะโรงเรียนเปรียบเสมือนแบบจำลองซึ่งจำลองบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในสังคมให้นักเรียนฝึกฝนและนักเรียนจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในภายหน้า (สุภาพร วีรดาวิญญู. 2550 : 16) และในการสร้างระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นแก่เด็กนั้นจะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นตั้งแต่แรก โดยการชี้แจงและตกลงด้วยเหตุผลของครูในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กยอมรับในข้อตกลงนั้นๆ รวมไปถึงการฝึกฝนอบรมที่ครูเสริมเข้าไปตลอดเวลาที่สอนเนื้อหาวิชาการอยู่ การบังคับเด็กให้ประพฤติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัดจะทำให้บุคลิกภาพของเด็กด้อยไป และขณะเดียวกันอาจทำให้เด็กประพฤติฝ่าฝืนระเบียบวินัยได้เช่นกัน ประโยชน์ของวินัยในโรงเรียนมีส่วนช่วยพัฒนาความเจริญของนักเรียนและโรงเรียน ดังนี้ 1) วินัยช่วยสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์อันจำเป็นต่อความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน หากขาดวินัยเสียแล้วการดำเนินงานของโรงเรียนก็จะเต็มไปด้วยความยากลำบากจนกระทั่งไม่สามารถดำเนินงานได้และในที่สุดก็จะเป็นผลเสียมาสู่ตัวนักเรียนเอง 2) วินัยเป็นเครื่องเตรียมตัวนักเรียนสำหรับการดำเนินชีวิตในภายหน้าที่นักเรียนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีเสรีภาพเต็มที่ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าทำอะไรตามใจชอบ เสรีภาพที่จะใช้ตอนเป็นผู้ใหญ่นั้นจะต้องผูกพันอยู่กับความรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดโดยการให้นักเรียนมีวินัยในโรงเรียนนับได้ว่าเป็นการสร้างความรู้จักรับผิดชอบต่อการกระทำที่ได้กระทำลงไปนั้น และ 3) วินัยช่วยลดปัญหาวิกฤติในโรงเรียน เช่น ปัญหายาเสพติด เพราะการกำหนดให้นักเรียนยึดถือและปฏิบัติตามวินัยของโรงเรียน นักเรียนจะ

สามารถควบคุมตนเองในการกระทำผิดได้โดยเฉพาะการเสพสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งเป็นการเตรียมตัวนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีของสังคมต่อไป (พนัส หันนาคินทร์. 2542 : 2-3)

โรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้นักเรียนโดยตรงและจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีหลักการว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 40-45) ได้กำหนดให้โรงเรียนนอกจากจะมีภารกิจหลักคือ การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามความมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วยังมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการดูแลป้องกันและควบคุมแก้ไข พฤติกรรมที่เป็นปัญหาสำคัญของนักเรียน การปลูกฝังแนวทางปฏิบัติให้นักเรียนมีการปรับตัวที่ดีจึงจะทำให้สามารถลดปัญหาพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ และวินัยในโรงเรียน ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนเพื่อให้ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข การเสริมสร้างวินัยในตนเองให้นักเรียนในระดับประถมศึกษาถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับควรต้องดำเนินการให้สอดคล้องกันอย่างจริงจัง เพื่อให้บังเกิดผลอย่างแท้จริงและเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมวินัยในตนเองของนักเรียนเป็นอย่างดี จึงได้กำหนดเรื่องหรือหัวข้อความมีวินัยในตนเองไว้ โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง ดังนั้น แนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาคนอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศไทย คือ การพัฒนาวินัย ซึ่งเป็นคุณธรรมหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตคนเรา และมีความจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมได้

ในปัจจุบันโรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีครู จำนวน 20 คน และมีนักเรียนทั้งสิ้น 289 คน โรงเรียนได้กำหนด กฎ ระเบียบ และวินัยขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนได้ประพฤติปฏิบัติอยู่ในขอบเขต และอยู่ในคุณธรรม จริยธรรม และวินัยนักเรียนของนักเรียนในโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน แต่จากสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจากการรายงานการประเมินนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร ในด้านต่าง ๆ พบว่า สภาพปัจจุบันปัญหาของนักเรียนในโรงเรียนยังขาดวินัยในตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนขาดวินัยในด้านการแต่งกาย ผิดระเบียบของโรงเรียน ด้านการรักษาความสะอาดร่างกาย เสื้อผ้า เล็บมือ เล็บเท้า ตลอดทั้งการรักษาความสะอาดภายในบริเวณห้องเรียน บริเวณโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ขาดการดูแลจากนักเรียนในการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่จะทำสิ่งสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนอยู่ในสภาพที่ดีตลอดไป โดยนักเรียนยังคิดว่าการรักษาสภาพแวดล้อมไม่ใช่หน้าที่รับผิดชอบของตนเองที่จะต้องดูแลรักษาสภาพแวดล้อม (โรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร. 2556 : 12) ผู้วิจัยได้คำนึงถึงปัญหาดังกล่าว หากปล่อยปละละเลยต่อไป จะทำให้นักเรียนขาดวินัยในด้านการรักษาความสะอาด ความรับผิดชอบ และจะส่งผลกระทบต่อในอนาคตได้ จึงได้สรุป

ปัญหาาร่วมกันเพื่อนำปัญหาดังกล่าวช่วยกันแก้ไขให้เกิดดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนต่อไป

จากสภาพปัจจุบันปัญหาดังกล่าวสรุปได้ว่า เด็กยังมีพฤติกรรมในด้านวินัยที่ต้องพัฒนาให้ดีขึ้น การที่เด็กนักเรียนจะมีพฤติกรรมทางวินัยหรือไม่อย่างไรขึ้นอยู่กับสภาพของสถาบันต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นสำคัญ แต่ในสภาพปัจจุบันเด็กขาดความมีวินัยมาก เอาแต่ใจตนเอง ได้รับการตามใจ และขาดการควบคุมตนเอง เนื่องจากเด็กขาดการอบรมจากพ่อแม่ที่ไปทำงานต่างถิ่น ทิ้งภาระการดูแลให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีเวลาอบรมเด็ก ด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่สำคัญของโรงเรียนที่จะอบรมและเสริมสร้างวินัยให้แก่ นักเรียน นอกจากโรงเรียนจะจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายแล้ว โรงเรียนยังต้องมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยให้แก่ นักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับต้องดำเนินการให้สอดคล้องกันอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้บังเกิดผลอย่างแท้จริง และเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐ ที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนเป็นอย่างดี ดังนั้นโรงเรียนจึงประสบปัญหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยให้แก่ นักเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยเป็นผู้ที่มีคุณค่าของประเทศชาติต่อไปในอนาคตและเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนโรงเรียนอื่นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันปัญหาของกระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ในโรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 เป็นอย่างไร
2. จะพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการกระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. เพื่อพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 13 คน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้วิจัย จำนวน 1 คน
 - 1.2 ผู้บริหาร จำนวน 1 คน
 - 1.3 ครูประจำชั้น จำนวน 11 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 23 คน ประกอบด้วย
 - 2.1 ครูที่ปรึกษาหรือครูผู้สอน จำนวน 7 คน
 - 2.2 หัวหน้าชั้นนักเรียน จำนวน 6 คน
 - 2.3 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน
3. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียน จำนวน 56 คน ได้มาจากนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 30 ของนักเรียนทั้งหมดซึ่งได้จากการสุ่มแบบเจาะจงกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านวินัยไม่เหมาะสม

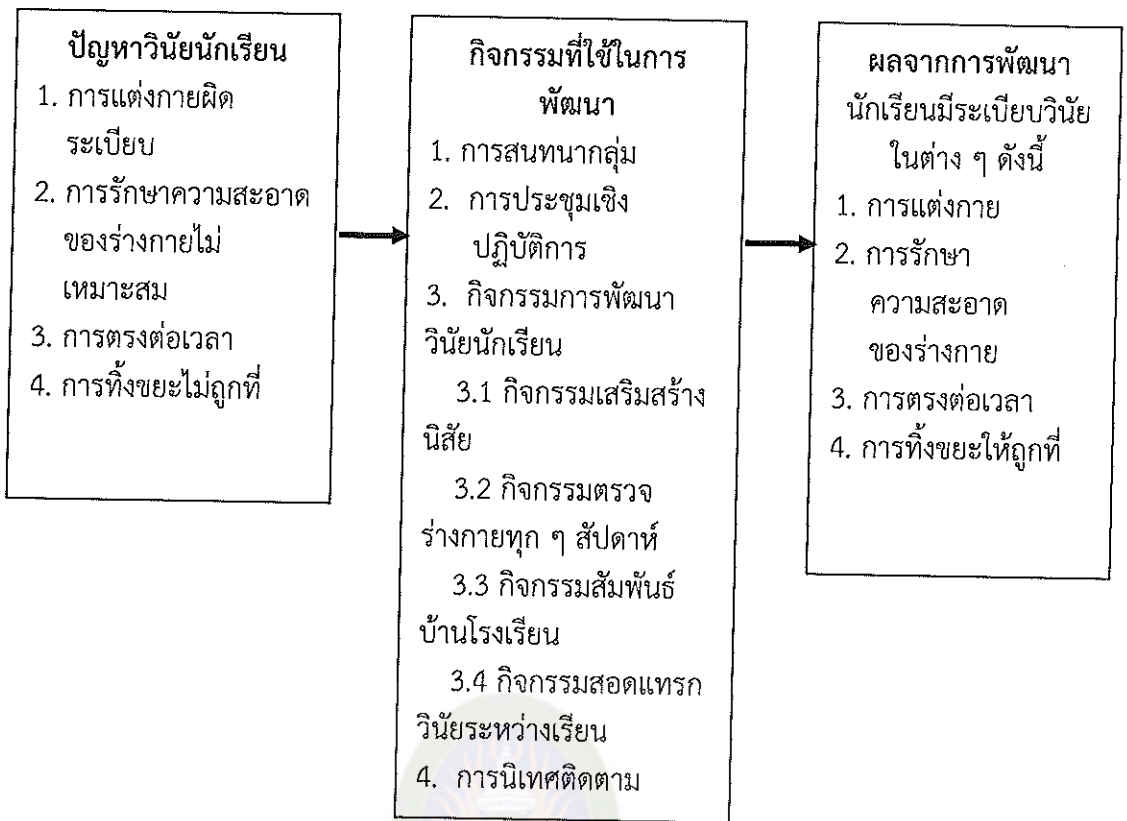
กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 40-45) ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในด้านการแต่งกาย การรักษาความสะอาดของร่างกาย การตรงต่อเวลา และการทิ้งขยะไม่ถูกที่

กลยุทธ์ในการพัฒนา

กลยุทธ์ในการพัฒนา ประกอบด้วย

1. การสนทนากลุ่ม เป็นการสนทนากลุ่มเพื่อปรึกษาหารือร่วมกันในการดำเนินการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยให้แก่ นักเรียน
2. การประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นการประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัยเพื่อกำหนดวางแผนทางการปฏิบัติตนของนักเรียนให้เป็นผู้วินัย ตามระเบียบของโรงเรียน
3. การนิเทศการดำเนินงาน เป็นการนิเทศเพื่อให้คำปรึกษา การบริการ การปรับปรุงแก้ไข ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินการเสริมสร้างความมีวินัยให้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน และสรุปได้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน หมายถึง การจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสนทนากลุ่มเพื่อปรึกษาหารือ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อให้ครูได้มีแนวทางปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ในด้านการแต่งกาย ด้านการรักษาความสะอาดของร่างกาย การตรงต่อเวลา และการทิ้งขยะไม่ถูกที่ ตลอดทั้งการเตรียมจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ อันจะก่อให้เกิดการส่งเสริม กระตุ้นการส่งเสริมให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองให้ดียิ่งขึ้น

การแต่งกาย หมายถึง การสวมใส่เครื่องแต่งกายตามระเบียบของโรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ตามที่โรงเรียนกำหนดให้ใส่ในแต่ละวัน

การรักษาความสะอาดของร่างกาย หมายถึง การส่งเสริม กระตุ้นให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดร่างกายของตนเอง ได้แก่ ความสะอาดของเสื้อผ้า ร่างกาย เล็บมือ เล็บเท้า ผม ให้สะอาดเหมาะสมกับสภาพของนักเรียน

การตรงต่อเวลา หมายถึง การมาและกลับจากโรงเรียน การเข้าห้องเรียนตามระเบียบของโรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1

การทิ้งขยะไม่ถูกที่ หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในด้านการรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา ได้แก่ การทิ้งขยะไม่ถูกที่ ไม่รักษาความสะอาดรอบบริเวณสถานศึกษา เป็นต้น

กลยุทธ์ในการพัฒนา หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การดำเนินงานการจัดให้มีการประชุมของครูเพื่อทราบถึงแนวทางการพัฒนากระบวนการเสริมสร้างวินัยให้แก่นักเรียนโดยมีการกำหนดปฏิทินการดำเนินงานร่วมกันของผู้วิจัยและครู แล้วนำไปสู่การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อให้นักเรียนได้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในการแต่งกายให้ถูกระเบียบ การรักษาความสะอาดร่างกายของตนเอง การตรงต่อเวลา และการรักษาความสะอาดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยการรู้จักทิ้งขยะให้ถูกที่ของนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น

2. การนิเทศติดตาม หมายถึง การให้คำปรึกษา การบริการ การปรับปรุงแก้ไข ให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้แก่ครูเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนบ้านดอนวิทยาคารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ให้เกิดการพัฒนามากยิ่งขึ้น

กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน หมายถึง แนวปฏิบัติเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีระเบียบวินัยในด้านการตรงต่อเวลา และการแต่งกาย การรักษาความสะอาด และการทิ้งขยะให้ถูกที่ให้มากขึ้น ประกอบด้วย 4 กิจกรรมคือ

1. กิจกรรมเสริมสร้างนิสัย หมายถึง การสร้างข้อตกลงร่วมกันในการแต่งกายและการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้ตรงต่อเวลา คือ แนวปฏิบัติเพื่อปลูกจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญของการแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนว่าด้วยเรื่องการแต่ง สวมชุดถูกต้องตามวันที่โรงเรียนกำหนดเหมาะสมสะอาด และการเป็นคนตรงต่อเวลา เช่น การมาโรงเรียนและกลับบ้านตรงเวลา การเข้าเรียนและเลิกเรียนตรงเวลา การส่งงานและการนัดหมาย และนักเรียนสามารถปฏิบัติตนให้เป็นคนตรงต่อเวลาได้ดียิ่งขึ้น

2. กิจกรรมสัมพันธ์ บ้าน โรงเรียน ชุมชน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อการประชาสัมพันธ์ และขอความร่วมมือระหว่าง บ้าน โรงเรียน และชุมชนในการเฝ้าระวัง สอดส่องดูแล ช่วยตักเตือน ชี้แนะ และแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อช่วยเสริมสร้างควมมีวินัยของนักเรียน ในด้านการตรงต่อเวลา และด้านการแต่งกายของนักเรียน

3. กิจกรรมตรวจร่างกายทุก ๆ สัปดาห์ หมายถึง พฤติกรรมที่ช่วยเสริมสร้างการกระตุ้นตรวจสอบร่างกายของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้จักปรับปรุงการแต่งกาย การรักษา

ความสะอาดในร่างกาย รวมทั้งเป็นการสื่อสารอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความคาดหวังแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีวินัยในด้านการแต่งกาย และการรักษาความสะอาดของร่างกายได้

4. กิจกรรมสอดแทรกวินัยระหว่างเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่ช่วยเสริมสร้าง การกระตุ้น จูงใจ รวมทั้งการสื่อสารอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความคาดหวังแนวทางการส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีวินัยในด้านการตรงต่อเวลา และด้านการแต่งกาย โดยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การบรรยายถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม การให้เหตุผลที่ชัดเจน ขอให้นักเรียนแสดงการรับรู้ และการให้รางวัล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. โรงเรียนได้แนวทางการแก้ไขปัญหากระบวนการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1
2. นักเรียนได้เกิดการพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียน ในด้านการแต่งกาย การรักษาความสะอาดร่างกาย และการตรงต่อเวลา
3. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับโรงเรียนบ้านดอนวิทยาคาร ในการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีวินัยในตนเองอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อนักเรียนด้านการมีวินัยให้ดีขึ้น